VERSLAG AARDBEIRASSENPROEVEN ONDER PLATGLAS EN IN DE VOLLEGROND IN HET TEELTSEIZOEN 1969-1970

door

J. Blommers

Rijkstuinbouwconsulentschap voor de Fruitteelt in de vollegrond
Wilhelminadorp

COMMISSIE VOOR DE SAMENSTELLING VAN DE RASSENLIJST VOOR FRUITGEWASSEN - WAGENINGEN

RAPPORT 3

APRIL 1971

INHOUD

1. Inleiding

In 1969 werd een drietal series aardbeirassenproeven uitgeplant. Eén daarvan werd aangelegd voor de teelt onder platglas, één voor beproeving van voor consumptie bestemde rassen in de vollegrond en één met speciaal voor de verwerkende industrie bestemde rassen in de vollegrond. Het onderzoek werd uitgevoerd door het Proefstation voor de Fruitteelt te Wilhelminadorp in nauwe samenwerking met het Instituut voor de Veredeling van Tuinbouwgewassen te Wageningen en verschillende proeftuinen en Consulentschappen voor de Tuinbouw. De wiskundige verwerking vond plaats op het IVT.
Bij de proef met fabrieksrassen werd tevens samengewerkt met de Vereniging der Nederlandse Groenten- en Fruitverwerkende Industrie en het Sprenger Instituut te Wageningen.

2. Doel

Het doel van deze rassenproeven was het vergelijken van nieuwe rassen en selekties met de bekende rassen om daardoor een betere beoordeling van de gebruikswaarde van de nieuwe rassen en selekties te verkrijgen.

3. Opzet en uitvoering

3.1. Platglas

Opzet van de proef

Deze proef werd ondergebracht op het Voorbeeldbedrijf te Kesteren en de proeftuinen te Kapelle en Zaltbommel. De rassen waren: Elista, Glasa, Gorella, Lavo, Primella, Redgauntlet, Tamella en Vola, in Kesteren bovendien Pantagruella. De meeste planten voor deze proeven zijn opgekweekt op een vermeerderingsveld op het Voorbeeldbedrijf te Kesteren en op 4 augustus 1969 aan de proefveldhouders ter beschikking gesteld.

Uitzonderingen waren:
Pantagruella die geleverd werd door de heer Fleuren te Baarlo en Primella die in Kapelle geleverd werd door het Tuinbouw Proef- en Selektiebedrijf te Middelrode en die in Kesteren en Zaltbommel genomen werd uit een produktieveld. De proeven werden aangelegd in drievoud met 40 planten per veldje.
Na het opleggen van de ramen zijn deze veldjes nog gesplitst in 2 x 2 ramen tegenover elkaar in een dubbele bak waardoor per ras en per proefplaats 6 veldjes ontstonden. De beplantingsdichtheid was 10 planten per raam.

Groeikracht

Half april 1970 zijn standcijfers gegeven voor groeikracht. De gemiddelden per ras en per proefveld zijn vermeld in tabel 1.

Tabel 1 - Standcijfers voor groeikracht in april 1970

Ras	Kapelle	Kesteren	Zaltbommel	Gemiddeld
Tamella	8,8	7,5	6,2	7,5
Vola	8,5	8,2	5,8	7,5
Glasa	8,8	7,5	5,2	7,2
Gorella	7,3	7,2	5,7	6,7
Redgauntlet	7,7	7,2	5,2	6,7
Primella	7,3	6,0	5,7	6,3
Lavo	6,7	6,7	5,2	6,2
Elista	6,9	5,5	5,0	5,8
Pantagruella	-	6,2	-	-

De algemene indruk per proefplaats kan als volgt worden samengevat:
In Kapelle was de stand van de rassen goed en gelijkmatig. Er kwam geen uitval voor.
In Kesteren was de stand van de rassen vrij goed, maar vooral van de rassen Primella, Pantagruella en Elista was de stand enigszins onregelmatig.

Van de totaal 1080 planten waren er 8 uitgevallen.
In Zaltbommel was het gewas licht maar wel regelmatig. Er kwam geen uitval voor.

Produktie

Bij de oogst is de produktie bepaald in kg per raam. Daarbij is gesorteerd in eerste en tweede kwaliteit. Tabel 2 geeft de gemiddelde produktie per ras en per proefveld van eerste plus tweede kwaliteit.
Opvallend is het grote verschil in produktieniveau tussen de proefvelden. De gemiddelde kg-opbrengst per raam was in Kapelle namelijk ruim 4,7 kg, in Kesteren bijna 4 kg en in Zaltbommel ruim 3,2 kg.
In Kapelle waren er geen betrouwbare verschillen tussen de rassen, in Zaltbommel gaf alleen Tamella een betrouwbare lagere opbrengst dan de andere rassen.
In Kesteren was er meer verschil tussen de rassen onderling en gaven Lavo, Elista en Redgauntlet een betrouwbaar hogere opbrengst dan de overige rassen.

Tabel 2 - Gemiddelde produktie in kg per raam *) van eerste plus tweede kwaliteit

Ras	Kapelle	Kesteren	Zaltbommel	Gemiddeld
Lavo	5,1 a	4,9 a	3,3 a	4,4 a
Elista	5,0 a	4,4 ab	3,1 a	4,2 a
Redgauntlet	4,8 a	4,5 ab	3,2 a	4,2 a
Vola	4,9 a	3,6 cd	3,7 a	4,1 a
Gorella	4,6 a	3,7 cd	3,4 a	3,9 a
Glasa	4,1 a	3,6 cd	3,7 a	3,8 a
Tamella	4,9 a	3,8 cd	2,4 b	3,7 a
Primella	4,4 a	3,0 d	3,1 a	3,5 a
Pantagruella	-	4,2 bc	-	-

*) In deze en een aantal van de volgende tabellen zijn achter de vermelde gegevens één of meer letters gezet. Per kolom geldt dat gegevens met eenzelfde letter onderling niet betrouwbaar verschillen.

Door de verschillen in rangorde van de rassen binnen de drie proefvelden en de soms grote verschillen tussen de herhalingen waren de gemiddelde rasopbrengsten niet betrouwbaar verschillend.

Vruchtgrootte

Om een indruk te krijgen van de vruchtgrootte is op alle proefvelden gesorteerd in eerste en tweede kwaliteit. Tabel 3 geeft per ras en proefplaats het gewichtspercentage tweede kwaliteit van de totale oogst.

Tabel 3 - Hoeveelheid tweede kwaliteit in gewichtsprocenten van de produktie

Ras	Kapelle	Kesteren	Zaltbommel	Gemiddeld
Lavo	10 a	12 a	14 a	12 a
Gorella	25 b	24 bc	21 b	23 ab
Elista	21 b	26 bc	29 bc	25 ab
Tamella	21 b	23 b	38 d	27 ab
Vola	22 b	37 d	23 b	27 ab
Redgauntlet	30 b	25 bc	35 cd	30 ab
Primella	37 c	32 cd	26 b	32 ab
Glasa	51 d	32 cd	23 b	35 b
Pantagruella	-	27 bc	-	-

Gemiddeld over de drie proefplaatsen bezien heeft alleen Lavo een betrouwbaar lager percentage tweede kwaliteit dan Glasa. Binnen de verschillende proefplaatsen zijn er meer betrouwbare verschillen.

Tabel 4 geeft het gemiddeld vruchtgewicht in grammen van de eerste kwaliteit weer. Dit vruchtgewicht is bepaald door bij iedere pluk 200 gram vruchten van de eerste kwaliteit te tellen.

Tabel 4 - Gemiddeld vruchtgewicht in grammen van de eerste kwaliteit

Ras	Kapelle	Kesteren	Zaltbommel	Gemiddeld
Lavo	20 a	17 a	13 a	17 a
Tamella	17 b	16 a	12 a	15 ab
Gorella	15 cd	15 b	11 ab	14 bc
Elista	16 bc	13 cd	10 bc	13 bc
Primella	13 de	14 bc	10 bc	12 c
Vola	13 e	13 d	10 bc	12 c
Redgauntlet	12 e	12 d	10 bc	11 c
Glasa	12 e	13 d	9 c	11 c
Pantagruella	-	13 cd	-	-

Uit de gegevens in tabel 4 blijkt dat in Kapelle en Kesteren het gemiddelde vruchtgewicht van de eerste kwaliteit hoger ligt dan in Zaltbommel. Lavo had het hoogste gemiddelde vruchtgewicht bij de eerste kwaliteit gevolgd door Tamella. Gemiddeld hadden Glasa, Redgauntlet, Vola en Primella een betrouwbaar lager vruchtgewicht van de eerste kwaliteit dan Lavo en Tamella.

Rijptijd

Als maatstaf voor de rijptijd is per ras en per proefveld berekend op welke datum 50 % van de totale produktie was geoogst. In tabel 5 worden deze data gegeven in dagen in juni.

Tabel 5 - Datum middenoogst in dagen in juni

Ras	Kapelle	Kesteren	Zaltbommel	Gemiddeld
Glasa	9 a	5 a	2 a	5 a
Primella	10 a	6 a	3 b	6 a
Gorella	17 b	10 c	6 c	11 b
Vola	16 b	11 c	7 d	11 b
Redgauntlet	19 c	13 d	8 d	13 bc
Lavo	19 cd	14 e	9 d	14 bc
Tamella	21 d	16 f	8 d	15 c
Pantagruella	-	7 b	-	-

De volgorde van rijptijd vertoont op de verschillende proeftuinen een grote mate van overeenstemming. Glasa en Primella zijn veruit de vroegste rassen. Tamella is zeer duidelijk een laat ras.

3.2. Vollegrond

3.2.1. Rassen voor verse consumptie

Opzet van de proef

Deze proef in de vollegrond werd uitgevoerd op de proeftuinen te Breda, Kapelle, Kesteren, Wageningen en Zaltbommel. Er waren acht rassen in opgenomen, die meer geschikt zijn voor de verse consumptie dan voor verwerking.
Deze rassen waren: Gorella, IVT 64235, Junimorgen, Lavo, Primella, Redgauntlet, Tamella en Vola.
De meeste planten voor deze proeven zijn opgekweekt op een eigen vermeerderingsveld van de betrokken proeftuinen en begin augustus 1969 uitgeplant op 80 x 40 cm.
Bij de rassen Junimorgen en Primella is in de meeste gevallen van deze regel afgeweken. In Breda zijn deze twee rassen betrokken uit Middelrode en gelijk met de andere rassen geplant. In Kapelle was de herkomst eveneens Middelrode, maar de plantdatum was negen dagen later dan de andere rassen. In Kesteren is alleen Junimorgen geplant uit het eigen produktieveld. In Wageningen waren beide rassen afkomstig uit een eigen opbrengstproef en werden ze tegelijk met de andere rassen geplent. In Zaltbommel ontbraken beide rassen.
De proeven zijn aangelegd in tweevoud met 50 planten per veldje.

Groeikracht

Rond 20 mei 1970 zijn standcijfers gegeven van groeikracht. De gemiddelden per ras en per proefveld zijn vermeld in tabel 6. Uit de cijfers blijkt dat de groei van alle rassen in Kesteren ver achter bleef bij die op de andere proefvelden.

Tabel 6 - Standcijfer voor groeikracht 20 mei 1970

Ras	Breda	Kapelle	Kesteren	Wag.	Z.bommel	Gemiddeld
Vola	9	7,5	4	8	8	7,3
Tamella	9	7,5	4	8	7,5	7,2
Gorella	8	7	3,5	8	6	6,5
Redgauntlet	7,5	7,5	3,5	7	6	6,3
IVT 64235	6	7	3	6	6	5,6
Lavo	6,5	5,5	2,5	6,3	6,5	5,5
Junimorgen	8,5	7	2	9	-	-
Primella	7,5	5,5	-	8	-	-

Produktie

Bij de oogst is de produktie bepaald in kg/are. Daarbij is gesorteerd in eerste en tweede kwaliteit. Tabel 7 geeft de gemiddelde produktie per ras en per proefplaats van eerste plus tweede kwaliteit.

Tabel 7 - Gemiddelde produktie in kg per are van eerste en tweede kwaliteit

Ras	Breda	Kapelle	Kesteren	Wag.	Z.bommel	Gemiddeld
Tamella	197	280	107	373	253	242 a
Vola	214	259	78	281	192	205 ab
Redgauntlet	214	270	80	254	164	197 ab
Lavo	172	215	76	258	249	194 ab
Gorella	195	206	63	257	154	175 b
IVT 64235	157	244	92	214	141	169 b
Junimorgen	166	162	32	318	-	168 b*)
Primella	158	95	-	198	-	110 c*)

*) Gemiddelde over alle proefplaatsen gecorrigeerd voor ontbrekende proefplaatsen

Uit de cijfers blijkt dat de opbrengsten in Kesteren ver achterblijven bij die op de andere proefplaatsen, hetgeen te wijten was aan het zeer lichte gewas.
Op vier proefplaatsen en totaal gemiddeld gaf Tamella de hoogste opbrengst. De gemiddelde opbrengst van Tamella was betrouwbaar hoger dan die van Gorella, IVT 64235, Junimorgen en Primella.

Vruchtgrootte

Ter bepaling van de vruchtgrootte is gesorteerd in eerste en tweede kwaliteit. Tabel 8 geeft aan hoeveel procent van de produktie tot de tweede kwaliteit werd gerekend.

Tabel 8 - Hoeveelheid tweede kwaliteit in gewichtsprocenten van de produktie.

Ras	Breda	Kapelle	Kesteren	Wag.	Z.bommel	Gemiddeld
Lavo	11	6	10	8	19	11 a
IVT 64235	31	13	14	15	23	19 b
Tamella	16	20	18	19	32	21 bc
Vola	27	20	23	17	30	23 bc
Gorella	31	20	24	16	36	25 bc
Redgauntlet	31	26	23	22	30	26 bc
Junimorgen	39	23	23	18	-	27 c*)
Primella	34	30	-	31	-	33 d*)

*) als in tabel 7

Evenals in de platglasproef leverde Lavo het laagste percentage tweede kwaliteit. Tussen de overige rassen waren de betrouwbare verschillen gering, alleen het percentage tweede kwaliteit van Primella was zeer hoog.
Tabel 9 vermeldt het gemiddelde vruchtgewicht in grammen van de eerste kwaliteit, dat berekend is uit het bij iedere pluk bepaalde aantal vruchten per 250 gram van de eerste kwaliteit.

Tabel 9 - Gemiddeld vruchtgewicht van de eerste kwaliteit in grammen

Ras	Breda	Kapelle	Kesteren	Wag.	Z.bommel	Gemiddeld
Lavo	20	17	19	16	14	17 a
IVT 64235	16	18	17	15	11	16 ab
Tamella	17	14	16	15	13	15 bc
Gorella	13	16	16	14	14	14 bc
Junimorgen	14	14	16	12	-	14 bc*)
Redgauntlet	12	14	16	12	11	13 c
Vola	11	13	16	12	11	12 c
Primella	10	13	-	9	-	11 d*)

*) als in tabel 7

Uit de gegevens van het gemiddelde vruchtgewicht blijkt dat een hoog gemiddeld vruchtgewicht samen gaat met een laag percentage tweede kwaliteit. Lavo had gemiddeld het hoogste gemiddelde vruchtgewicht evenals in de platglasproef. Primella had weer het laagste gemiddelde vruchtgewicht.

Rijptijd

De rijptijd is uitgedrukt in de datum waarop per ras en per proefveld 50 % van de totale produktie was geoogst. Tabel 10 geeft deze data in dagen in juni.

Tabel 10 - Datum middenoogst in dagen in juni

Ras	Breda	Kapelle	Kesteren	Wag.	Z.bommel	Gemiddeld
Primella	19	21	-	21	-	20 a*)
Gorella	23	24	22	26	21	23 b
Junimorgen	22	25	23	27	-	24 bc*)
Vola	24	26	24	27	24	25 c
Lavo	27	30	27	31	28	29 d
Redgauntlet	28	31	27	30	28	29 d
Tamella	28	29	27	32	29	29 d
IVT 64235	28	30	29	31	28	29 d

*) als in tabel 7

Primella blijkt betrouwbaar vroeger te zijn dan alle andere in de proef opgenomen rassen. De datum van de middenoogst van de late rassen Lavo, Redgauntlet, Tamella en IVT 64235 valt 9 dagen na die van Primella.

3.2.2. Rassen voor verwerkingsdoeleinden

Opzet van de proef

Deze proef met speciaal voor de verwerkende industrie bedoelde rassen en selekties is een onderdeel van een meerjarig onderzoek dat tot doel heeft het vinden van een ras dat een verbetering, eventueel een aanvulling is op het bestaande sortiment van fabrieksrassen.
Bij de beoordeling van de rassen zijn de eigenschappen van de produkten, verkregen na verwerking van de vruchten, van grote invloed.
In 1969 zijn proeven aangelegd te Breda, Horst en Wageningen. In Breda lag de proef in viervoud met 50 planten per veldje, in Horst in drievoud met 66 planten per veldje en in Wageningen in viervoud met 60 planten per veldje.
De proef omvatte het standaardras Senga Sengana, voorts Tigaiga en de IVT-selekties 6295, 6453, 6556, 6565, 65200 en 6682. Door gebrek aan voldoende plantmateriaal kon de IVT-selektie 6565 alleen in Wageningen worden uitgeplant. De meeste planten werden begin augustus verstrekt door het IVT. Tigaiga werd door de heer Fleuren te Baarlo beschikbaar gesteld. De plantafstand was 80 x x 40 cm.
Na de oogst in 1970 zijn op grond van teeltervaringen en verwerkingseigenschappen vier IVT-selekties 6295, 6453, 65200 en 6682 uitgesloten van verdere beproeving in dit onderzoek. Daar de gegevens van de afgevoerde selecties niet van algemeen belang zijn, zijn zij in dit verslag niet opgenomen. De vermelde gegevens hebben dus betrekking op de rassen waarmee het onderzoek in 1970/71 wordt voortgezet. Bovendien is nu ook Vigerla in het onderzoek opgenomen.

roeikracht

Eind mei 1970 zijn standcijfers gegeven voor groeikracht. In tabel 11 worden de gemiddelden daarvan per ras en per proefveld gegeven.

Tabel 11 - Standcijfers voor groeikracht eind mei 1970

Ras	Breda	Horst	Wageningen	Gemiddeld
Tigaiga	7,9	7,0	7,8	7,6
IVT 6556	7,6	7,0	7,8	7,5
S.Sengana	7,9	6,8	7,0	7,2
IVT 6565	-	-	5,5	-

De stand van de rassen was op alle proefplaatsen goed en gelijkmatig.

Produktie

Bij de oogst is alleen te Wageningen gesorteerd in twee kwaliteiten. Op de andere proefvelden is alleen de totale produktie bepaald. In tabel 12 wordt deze produktie per ras en per proefveld gegeven.

Tabel 12 - Gemiddelde produktie in kg per are

Ras	Breda	Horst	Wageningen	Gemiddeld
Tigaiga	190 a	185 a	264 a	213 a
IVT 6556	158 a	183 a	265 a	202 a
S.Sengana	159 a	150 a	237 a	182 a
IVT 6565		-	174 b	-

Uit deze gegevens blijkt dat Tigaiga en IVT 6556 zeker niet minder produktief zijn dan het standaardras Senga Sengana. IVT 6565, alleen in Wageningen in de proef opgenomen, gaf daar een lagere produktie dan de andere drie rassen.

Vruchtgrootte

Aanwijzingen omtrent de vruchtgrootte zijn verkregen door het sorteren in Wageningen en door de bepalingen van het gemiddelde vruchtgewicht op alle proefplaatsen. De hoeveelheid tweede kwaliteit in procenten van de produktie te Wageningen is gegeven in tabel 13.

Tabel 13 - Hoeveelheid tweede kwaliteit in gewichtsprocenten van de produktie in Wageningen

Ras	
IVT 6556	21 a
Tigaiga	22 a
S.Sengana	26 ab
IVT 6565	28 b

Uit deze gegevens betreffende het percentage tweede kwaliteit blijkt dat IVT 6565 een betrouwbaar hoger percentage tweede kwaliteit had dan IVT 6556 en Tigaiga. In tabel 14 zijn nog de gemiddelde vruchtgewichten op alle proefplaatsen vermeld.

Tabel 14 - Gemiddeld vruchtgewicht in grammen

Ras	Breda	Horst	Wageningen	Gemiddeld
Tigaiga	9,3 a	11,6 a	11,5	10,8
IVT 6556	10,3 a	8,8 b	12,2	10,4
S.Sengana	10,0 a	9,8 b	9,7	9,8
IVT 6565	-	-	11,6	-

Het gemiddeld vruchtgewicht is in Wageningen bepaald bij slechts een herhaling, waardoor geen analyse van de betrouwbaarheid van de verschillen in Wageningen en bij de gemiddelden over alle proefplaatsen. De verschillen lijken echter niet groot.

Rijptijd

Vastgesteld is op welke data per ras en per proefveld 50 % van de totale produktie was geoogst. Tabel 15 geeft deze data in dagen in juni.

Tabel 15 - Datum middenoogst in dagen in juni

Ras	Breda	Horst	Wageningen	Gemiddeld
IVT 6556	23,8 a	24,0 a	26,3 a	24,7 a
Tigaiga	25,0 a	25,0 a	28,3 b	26,1 a
S.Sengana	25,0 a	23,3 a	30,3 c	26,2 a
IVT 6565	-	-	26,0 a	-

Over de drie plaatsen gemiddeld en in Breda en Horst afzonderlijk bleken er geen vroegheidsverschillen tussen de rassen aanwezig. In Wageningen waren de beide IVT-selekties wat vroeger dan Tigaiga en Senga Sengana.

4. Belangrijkste eigenschappen van de beproefde rassen

Op grond van het in het voorgaande opgenomen cijfermateriaal, de verdere waarnemingen door de proefveldhouders en de ervaringen in de praktijk kunnen van de beproefde rassen de meest opvallende eigenschappen worden genoemd.
In de hiernavolgende omschrijvingen zijn de rassen die reeds jarenlang in de praktijk voor de betreffende teeltwijze worden gebruikt en waarvan uitgebreide beschrijvingen zijn opgenomen in de rassenlijsten voor fruit en groenten buiten beschouwing gelaten.

4.1. Platglas

In de praktijk worden voor deze teeltwijze algemeen Glasa, Gorella, Vola en Redgauntlet gebruikt. In deze volgorde rijpen zij van vroeg naar laat terwijl de produktiviteit in dezelfde volgorde oploopt van matig naar hoog.

Doordat de prijs in de loop van het seizoen daalt leiden de combinaties van eigenschappen vroeg rijpend - matig produktief en laat rijpend - zeer produktief bij de teelt onder platglas in het algemeen tot gelijke financiële resultaten. Per bedrijf is het dikwijls mogelijk een zinvolle keuze uit deze vier rassen te maken op basis van ongelijke gevoeligheid voor bepaalde ziekten en dergelijke.
Naast deze algemeen bekende rassen, hebben de nieuwere rassen de volgende indruk gegeven.

Elista
Matige groei, open plant. Rijpt tamelijk laat. Zeer produktief. Vrij grote vruchten. Ongeschikt voor de teelt onder glas door te kwetsbare vruchten. Vatbaar voor verwelkingsziekte en roodwortelrot.

Lavo
Matige groei, tamelijk open plant. Rijpt laat. zeer produktief. Grote vruchten. Ongeschikt voor de teelt onder glas doordat de vruchten niet goed op kleur komen en zeer kwetsbaar zijn. Voor zover bekend niet vatbaar voor verwelkingsziekte en roodwortelrot.

Pantagruella
Matige groei. Tamelijk open plant. Rijpt vrij vroeg. Zeer produktief. Ongeschikt voor de teelt onder glas doordat de vruchten te kwetsbaar zijn. Zeer vatbaar voor verwelkingsziekte, vatbaar voor roodwortelrot.

Primella
Tamelijk forse plant. Rijpt vroeg, iets later dan Glasa. Wellicht wat produktiever dan Glasa bij gebruik van vergelijkbaar plantmateriaal (zie herkomst plantmateriaal - 3.1. -). Vruchtgrootte matig, kwaliteit voldoende. Door vroegheid onder glas beproevenswaardig. Voor zover bekend niet vatbaar voor verwelkingsziekte maar wel voor roodwortelrot.

Tamella

Krachtige groei. Rijpt laat. Kan zeer produktief zijn. Grote vruchten. Ongeschikt voor de teelt onder glas doordat de vruchten onvoldoende op kleur komen. Weinig vatbaar voor verwelkingsziekte en voor zover bekend resistent tegen roodwortelrot. Op het Proefbedrijf der Noorderkempen in Meerle, België, bleek Tamella zeer vatbaar te zijn voor stengelbasisrot (Phytophthora cactorum).

4.2. Vollegrond

4.2.1. Rassen voor verse consumptie

In deze proef werden de bekende rassen Gorella, Vola en Redgauntlet vergeleken met de nog weinig geteelde rassen Junimorgen, Lavo, Primella en Tamella en de IVT-selektie no.64235. Van deze minder bekende rassen kunnen de belangrijkste eigenschappen als volgt worden samengevat.

Junimorgen

Goede groei. Rijpt vrij vroeg. Produktie kan goed zijn bij gebruik van vergelijkbaar plantmateriaal (zie herkomst plantmateriaal - 3.2.1. -). De vruchten zijn tamelijk groot. Het zwakste punt bij dit ras is de vruchtzetting, waardoor dikwijls een hoog percentage misvormde vruchten ontstaat. Lijkt geen verbetering van het bestaande sortiment. Weinig vatbaar voor verwelkingsziekte en voor zover bekend eveneens voor roodwortelrot.

Lavo

Matige groei. Tamelijk open plant. Rijpt laat. Produktief met zeer grote en mooie vruchten. Voldeed in dit jaar veel beter dan in 1968-69. Het toen waargenomen verschijnsel van zeer slechte groei met in de herfst paars-rode vlekken op bladeren en bladstelen kwam dit jaar niet voor. Volgens de ervaringen in dit jaar een beproevenswaardig ras voor de vollegrondsteelt, maar de minder gunstige ervaringen van voorgaande jaren manen tot

voorzichtigheid. Weinig vatbaar voor verwelkingsziekte en voor zover bekend eveneens voor roodwortelrot.

Primella

Tamelijk forse plant. Rijpt vroeg. Is voor een vollegrondsras te weinig produktief en geeft snel (na de eerste twee oogsten) te kleine vruchten.

Tamella

Krachtige groei. Rijpt laat. Zeer produktief. Vruchten groot met donker rode kleur die bij te droge grond dof en te donker wordt. Lijkt gevoeliger voor droogteschade dan andere rassen. Wanneer aan dit bezwaar wordt tegemoet gekomen een goed ras voor de verse consumptie. Weinig vatbaar voor verwelkingsziekte en voor zover bekend eveneens voor rood wortelrot. Op het Proefbedrijf der Noorderkempen in Meerle, België, bleek Tamella zeer vatbaar te zijn voor stengelbasisrot (Phytophthora cactorum)

IVT 64235 (Tago)

Groeikracht matig. Open plant. Rijpt laat. Produktie matig. Vruchten groot en mooi. De vruchten zijn mooier dan van Tamella maar de produktiviteit is belangrijk lager. Weinig gevoelig voor verwelkingsziekte en vatbaar voor roodwortelrot. Er zijn geen plannen tot introduktie. Wel is op deze selektie kwekersrecht aangevraagd en verkregen onder de naam Tago.

4.2.2. Rassen voor verwerkingsdoeleinden

De in dit verslag genoemde rassen en selekties zijn diegene die aangehouden zijn uit een oorspronkelijk groter aantal. Daaruit volgt dat zij allen thans als bruikbaar worden beschouwd. De resultaten met de in de zomer van 1970 verwerkte vruchten zijn nog niet bekend. In dit stadium kan dus tussen de nog in het onderzoek betrokken rassen weinig onderscheid worden gemaakt.

Enkele globale indrukken zijn dat IVT 6565 wat te ver achter blijft in produktiviteit en dat Tigaiga tamelijk vatbaar is voor verwelkingsziekte, hoewel dat laatste niet in de proeven van 1969/70 is gebleken.

5. Samenvatting

De resultaten van de in 1969/70 uitgevoerde rassenproeven kunnen als volgt worden samengevat.
Voor de platglasteelt lijken de meeste, voor deze teelt nieuwe, rassen weinig perspectief te bieden. Elista, Lavo, Tamella en Pantagruella kunnen weliswaar hoge opbrengsten geven, maar bij al deze rassen zijn de vruchten te kwetsbaar of komen niet goed op kleur.
De indruk bestaat dat Primella, een vroeg ras, dat maar iets later is dan Glasa, juist door zijn vroegheid beproevenswaardig is. De opbrengst liet in de proeven wat te wensen over doch dit is mogelijk veroorzaakt door minder goed plantmateriaal.
Van de nieuwere voor verse consumptie bestemde rassen in de vollegrond lijken Lavo en Tamella zeker beproevenswaardig.
Het zijn beide late en zeer produktieve rassen met grote vruchten. Lavo voldeed in 1969/70 veel beter dan in 1968/69, toen groei en produktie matig tot slecht waren. Tamella leek dit jaar gevoeliger voor droogteschade dan andere rassen, doch is wanneer aan dat bezwaar tegemoet gekomen wordt een goed ras voor de verse consumptie.
De overige rassen Junimorgen, Primella en IVT 64235 lijken geen verbetering of bruikbare aanvulling van het bestaande rassensortiment te geven.
Bij het onderzoek van voor verwerking geschikte rassen zijn een viertal selekties door tekortkomingen bij de teelt of in de produktie of door minder gunstige verwerkingseigenschappen afgevallen. Tussen de vijf overgebleven rassen en selekties kan nog weinig onderscheid worden gemaakt.